

ΑΡΓΥΡΩ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ

Μαστοιχειώ

Το δάκρυ του σκίνου

Ιστορικό μυθιστόρημα

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Μαστοχειώ. Το δάκρυ του σκίνου**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Αργυρώ Μαργαρίτη
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Ελένη Γεωργοστάθη
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Βίκυ Αυδή
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Βάσω Βύρρα

© Αργυρώ Μαργαρίτη, 2025
© Φωτογραφιών εξωφύλλου: Shutterstock Images, Adobe Images
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2025

Πρώτη έκδοση: Οκτώβριος 2025

ISBN 978-618-01-6185-4

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευσή του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Από το 1979

Έδρα:

Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση

Βιβλιοπωλείο:

Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα

Τηλ.: 2102804800

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Since 1979

Head Office:

121, Tatoi Str., 144 52 Metamorfossi, Greece

Bookstore:

13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

Tel.: 2102804800

e-mail: info@psychogios.gr
psychogios.gr

ΑΡΓΥΡΩ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ

Μαστοιχειώ

Το δάκρυ του σκίνου

*Χιώτικη φορεσιά εργασίας. Σχέδιο του Φρίξου Αριστέως.
Πηγή, 1822-1866*

Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη

Τα πρόσωπα

Εδώ, στο μυροβόλο νησί, στα καμπούσικα αρχοντικά, στους ταρασανάδες και στα καρνάγια, στους κήπους με τις μανταρινιές και τα κιτρολέμονα, η ζωή παίζει τα δικά της παιχνίδια, τα ίδια και τα ίδια από τους αρχέγονους καιρούς, μόνο που το στοιχείό της μαστίχας χαράζει με το κεντητήρι τα όνειρα, κι αν φυλακιστείς στο κουκούλι του μεταξοσκώληκα, δεν έχεις ελπίδα. Εδώ ζουν, ερωτεύονται, μισούν, υποφέρουν και καταστρώνουν σκέδια εκδίκησης ή φυγής οι ήρωες αυτού του βιβλίου.

Λουκία

«Τη βρήκε να κοιμάται στην κουκέτα του, μισόγυμνη, λαχταριστή, με την κόκκινη φωτιά των μαλλιών της να πυροπολεί το πάτωμα, δεν άντεχα να σε περιμένω, νύσταξα, κι έτσι μισοκοιμισμένη, του έκανε χώρο να πλαγιάσει δίπλα της...»

Ένα ξεχωριστό πλάσμα η Λουκία, που τα φίδια τριγυρούσαν γύρω της γιατί τα τραβούσε η μυρωδιά της. Ασυμβίβαστη και φασαρισόζα ετούτη η αλογοφάισσα. Λάτρευε με πάθος τον Αυγουστή, σκύλα προκειμένου να προστατέψει τα παιδιά της, το τίμημα που κλήθηκε να πληρώσει βαρύ τόσο για κείνη όσο και για τον άντρα που την αγαπούσε πιο πολύ κι από τη θάλασσα.

Βαλεντίνη

Ο έρωτας την άλωσε τότε που νόμιζε πως αν βυθιστεί θα ξε-

πλύνει την ντροπή. Μια πανέμορφη αρχοντοπούλα η Βαλεντίνη, μαθημένη στο μετάξι και στο ασήμι, αν δεν προσέξει, αν υποτιμήσει τη δούλα της, θα παραμένει νεκρή στο ολόχρυσο κουκούλι κι από μεταξένια πεταλούδα θε να γίνει κάμπια. Γιατί του κεραυνού το κάψιμο το άγγιγμα του άντρα όταν της έλεγε πως είναι η θαλασσένια του, κι εκείνη χανότανε, γινόταν χοάνη ωκεανού κάθε δίνη και τη ρουφούσε, μέλι και κάρβουνο στις πληγές που χάραζαν πάνω της οι μνήμες.

Ερεφύλη

Δεν είχε φθόνο στην ψυχούλα της η Ερεφύλη, μήτε ζήλια. Ήξερε πως γεννήθηκε δούλα, η κυρά της φρόντιζε να της το χτυπά με περιφρόνηση. Κατάφερε όμως να ξεπληρώσει με το ίδιο νόμισμα, την κόρη σου για τον γιο μου, κυρά. Λαχταρούσε το κορμί της στην αγκαλιά του άντρα που ποτέ δεν της είπε πως την αγαπάει, πως πεθαίνει για το χατίρι της, όπως εκείνη για δαύτονε. Δεν τον ρώτησε ποια πληγή τονε ματώνει.

Αγγέλα

Δεν ήταν όμορφη η Αγγέλα, άχαρο το σουλούπι της, μα δεν ήταν λόγος αυτός να τη ρίξουν στην κοιλιά της κόλασης. Κάθε πρωί περιμένει να την ξυπνήσει ο κούκος για να χωθεί στους εφιάλτες που κληρονόμησε μαζί με τέσσερα κιούπια λίρες και συχνά αναρωτιέται τι θα έκανε αν της λέγανε πως θα τους ξεφορτωνόταν μόνο αν απαρνιόταν το χρυσάφι της. «Μη στεναχωριέσαι, γιαβρί μου, έχε μου εμπιστοσύνη», της έλεγε αυτός που την έσωσε, αλλά μετά αφοσιώθηκε σ' εκείνο το κακότροπο πλάσμα και δεν της χάριζε πια ετούτη τη γλυκιά λέξη.

Φλουρού

Το κορίτσι του μαυλομαχαλά, εκεί που η φασαρία σταματά πριν ξημερώσει και πιάνει ξανά δουλειά αργά, μετά το σού-

ρουπο. Εκεί μεγάλωσε η Φλουρού, ζηλεύοντας τα κορίτσια που δούλευαν στο σπίτι του πληρωμένου σεβντά. Ένα πανέμορφο πλάσμα με φλογάτα μαλλιά, στο κορμί της η λυγεράδα των φιδιών που τη λατρεύανε. Ίδια ο κύρης της στα σουσούμια. Στη μέση της δεμένο σε χρυσή καδένα το φλουρί που πρώτα της χάρισε το όνομα κι ύστερα την έστειλε να γευτεί το δάκρυ του σκίνου. Στη ρίζα του πληγωμένου από το χάραγμα κορμού, θα μάθαινε το μυστικό που έκρυβε αυτό το μοναδικό κόσμημα.

Αυγουστής Λαμπρινός

Από τους πιο πλούσιους караβοκύρηδες, σκληρός, τραχύς, η θάλασσα τον σεβότανε. Μα κάθε που ο καιρός λυσομανούσε και η μονάκριβή του η μαστιχένια σφιγγόταν επάνω του, στο κορμί της τρέμουλο, στην ανάσα της μαστίχι, εκείνος ήταν ο βασιλές της γης. Τώρα, σαν τον κλέφτη παραμονεύει να αρπάξει το ακριβό λάφυρο της φωνής της, για να βουτήξει μαζί του στον νεογέννητο καταρράκτη, με την ελπίδα πως αυτή τη φορά θα γκρεμοτσακιστεί. Γιατί τονε πρόδωσε, η σούλα...

Ρήγας

Νόμιζε πως μόνο τα θηλυκά και τα σκαριά ήταν η ζωή του, μα τρύπωσε στο μυαλό του ο ατμός και τ' όνειρό του μεταλλάχτηκε. Τα ιστιοφόρα θα γίνουν καυσόξυλα, σφουγγαρόπανα τα πανιά τους. Θα χτίσει δικό του σκαρί, να ταξιδεύει χωρίς να έχει ανάγκη τον άνεμο. Με ακρόπρωρο στην καρδιά του εκείνο το κορίτσι το μεταξωτό. Ομορφόπαιδο ο Ρήγας, να δεις που αυτό δεν άρεσε στη μοίρα του και είπε να τον σακατέψει, αλλά ούτε κι εκείνη γνώριζε με ποιον είχε να κάνει.

Στεφανής

Στο κορμί του χωμένη η αμαρτία που τόσο αγαπούσε, στο νησί τιμωρούσαν εξευτελίζοντας άντρες σαν και του λόγου

του. Ο έρωτάς του στο μουντρούμι κι ο Στεφανής στον ταρσανά του να χτίζει καράβια περήφανα, προικισμένα με τα καλύτερα άρμενα, σκοινιά, καραβόπανα με ακριβό νήμα κάνναβης. Μακάρι να βρει τρόπο να γλιτώσει από τούτη την ντροπή, το χάδι των κορμιών μέσα στο αλμυρό νερό εξαγνίζει.

Χαλούκ

Ο Χαλούκ τράβηξε μια τζούρα από τον αργιλέ του σύλου του Ταγιάρ, κάποια πράγματα τα κράτησε. Τράβηξε το κλειδοβάσταγο από τον λαιμό του και άνοιξε το απαγορευμένο δωμάτιο. Γεμάτο χαλιά, μικρά και μεγάλα, μεταξωτά τα περισσότερα, τυλιγμένα, παραταγμένα στον έναν τοίχο, στρατιώτες που φυλούσαν τους θησαυρούς. Για τούτο το χρυσάφι υπέμενε τόσον καιρό τα μαρτύρια, το ξύλο, την πείνα, τη φυλακή. Είχε το σκέδιο του, περιέμενε μόνο τη σωστή στιγμή, κι ύστερα, μαζί με το δυστυχισμένο κορίτσι που κρατούσε το κλειδί της λύτρωσης, θα φεύγανε για τον μαυλομαχαλά, εκεί που θα ήταν ελεύθερος να ζησει αυτό που στο νησί ήταν αμαρτία.

Φράγκος

Ερωτευμένος από παιδί με την πανέμορφη κόρη του καπετάνιου του, ο Φράγκος ορκίστηκε να γίνει γιατρός, να συνεχίσει το έργο του κύρη του. Το φάρμακο κρύβεται στο μαστίχι. Το δάκρυ του σκίνου πετρώνει, φυλακίζοντας μυστικά που γιατρεύουν. Μα τα έφερε έτσι η ζωή και βρίσκεται πειρατής πάνω στο Μπάντικο Ξύλο, το πειρατικό σκαρί δηλαδή, κι έχει δίπλα του αυτό το λυγερό κορίτσι, πανάθεμά τηνε, με φίδια θαρρείς τυλιγμένα στη μέση της. Στέλνει ο άνεμος το μετάξι των μαλλιών της καταπάνω του κι αυτός δεν μπορεί να διαβάσει πια μήτε τις σκέψεις του.

Μαζί τους κι άλλοι πολλοί. Η κοκόνια Μαρούκα, νιόνυμφη χήρα, με το σημάδι ενός φιλιού στο μάγουλο, η γρια-Αγγερού, που έδενε το παιδί στον παλουκοδέτη, ο σφαγέας ο Ταγιάρ με τους γιους του, Έλληνες, Τούρκοι, Γενουήσιοι, Χιώτες όλοι τους. Άλλοι με τρυφερή καρδιά, όπως το δάκρυ του σκίνου όταν πρωτοβγαίνει, κι άλλοι σκληρόκαρδοι, όπως γίνεται το μαστίχι όταν πετρώνει.

*Σκούνα ΠΑΓΩΝΙΤΣΑ,
υδατογραφία, της οικογένειας Luzzo*
Ναυτικό και Ιστορικό
Μουσείο Γαλαξειδίου

Ακρόπρωρο
Ναυτικό και Ιστορικό
Μουσείο Γαλαξειδίου

*Κόρη, κλειδί σ' αγόρασα, κι αντίκλειδι σου πήρα
Κλειδώσες την καρδούλα σου κι απέξω καρτερώ σε
Κάνω τα έμπα σου σκουριά, τα έβγα ασημένια*

Αυτός ο μύλος ο ξερικός ήταν μονόφθαλμος, κινούσε μόνο ένα ξευγάρι πέτρες, γιατί το νερό δεν ήταν τόσο πολύ, μη σου πω ότι το ποτάμι αργυάκι* γινόταν τους αφυδατωμένους μήνες του καλοκαιριού. Στον καιρό του ήταν λαδόμυλος, μα ο μυλωνάς τον εγκατέλειψε, αγόρασε δυο ταμπακόμυλους στην άκρη της θάλασσας και είδε χαΐρι. Πάνω από είκοσι χρόνια παρατημένος, το ξύλινο βαγένι έσπασε, η φτερωτή μάδησε, το μονοπάτι που οδηγούσε τα φορτωμένα μουλάρια αλώθηκε από πουρνάρια, φυτρώσαν και κάτι δέντρα.

Η γυναίκα άκουσε ή, καλύτερα, οσμίστηκε τον ήχο από το χρεμέτισμα του αλόγου και το σάλτο του καβαλάρη που ξεπέζεψε. Μαζεύτηκε στη γωνιά της, το χαλί σκληρό και βρόμικο. Δε θυμόταν αν ήταν η μέρα του, έχει ξεχάσει πώς μετριέται ο χρόνος. Η δούλα της μπήκε βιαστικά, κουβαλούσε ένα αμουλλάκι** με νερό κι ένα σικλί***, ήρθε ο αφέντης, πλύσον. Η γυναίκα στριμώχτηκε στο κούφωμα του τοίχου, το

---

* Ρυάκι.

** Μικρό δοχείο νερού.

*** Κουβά.

χαλί ρούφηξε τον θόρυβο από τις αλυσίδες. Ο Αυγουστής Λαμπρινός μπήκε σιγοπατώντας αφού πρώτα έλεγξε για φίδια, να μην ξυπνήσει τους εφιάλτες, άδικος ο κόπος. Στάθηκε πάνω της, εκείνη ζορίστηκε να ισιώσει το κορμί, το βλέμμα περπάτησε στις γυαλισμένες μπότες, στάθηκε στο ζωνάρι που κρατούσε το μαχαίρι και τα κουμπούρια, ανέβηκε στο στήθος, τα φιλιά της ακόμα φέγγιζαν κάτω από το καλοσιδερωμένο ποκάμισο, το καμουχένιο του γιλέκο, έψαξε στον λαιμό τις δαγκωματιές, τέσσερα χρόνια τώρα και τα σημάδια ανέπαφα. Εκεί σταμάτησε, είχε λαχανιάσει, δεν είχε δύναμη να σκαρφαλώσει ψηλότερα. Εγώ θαρρώ πως φοβόταν ότι θα λιποψυχούσε, θα παραδινότανε. Γονάτισε ο Αυγουστής, την έπιασε από το πιγούνι, έψαξε τα μάτια της, άδεια του φανήκανε. Δεν απογοητεύτηκε. Βολεύτηκε ανακούρκουδα στο λερωμένο χαλί, άνοιξε το σακούλι, άπλωσε πρώτα το λευκό τραπέζομάντιλο, τα πεσκέσια. Κόκορας γιαχνί με στριφτάρια ζυμωμένα με χιώτικα μανταρίνια, μαλαθροκιοφτέδες και μαστέλο. Έβγαλε ένα δερμάτινο ρολό, το ξετύλιξε, μέσα σε θήκες δυο πιρουνία ασημένια, δυο μαχαίρια και κουτάλια, δυο πιάτα από πορσελάνη και ποτήρια κρυστάλλινα. Το έπαιρναν μαζί τους ετούτο το σερβίτσιο κάθε που πήγαιναν για κυνήγι, προίκα φερμένη απ' την πατρίδα της μάνας της. Εκείνη, στις ρεματιές, στις χαράδρες, στις σπηλιές που τον τραβολογούσε, στα βράχια για να μαζέψει κοχύλια, ακόμα και στα πιο δύσβατα μέρη, όταν ξαπόσταιναν, ήθελε να τρώει στο ασήμι, να πίνει μέσα στο κρύσταλλο.

Ο Αυγουστής άνοιξε το φλασκι με το κρασί, άνοιξε και την κλειδαριά που φυλάκιζε τους καρπούς της, η γυναίκα είχε δοκιμάσει, τότε στις αρχές, να διώξει τη ζωή από πάνω της, για τούτο και την προστάτευε. Τσίμπησε πρώτα έναν κεφτέ ζυμωμένο με μάλαθρο και το κρεμμύδι ψόφιο, χρυσαφένιο, όπως της άρεσε, της έβαλε την μπουκιά στο στόμα, εκείνη μάσησε, δέχτηκε μια γουλιά κρασί και μαζεύτηκε στην κόχη του

τοίχου. Τα μπερδεμένα μαλλιά, το λερωμένο ρούχο, το θαμπό δέρμα, τίποτα δεν ήταν ικανό να καταστρέψει την ομορφιά της. Ο Αυγουστής απομάκρυνε τις αλυσίδες και τα φαγητά, σύρθηκε να την αγκαλιάσει, να δεις που η καρδιά της λαχτάρισε. Τράβηξε από τον λαιμό του μια καδένα, σε σακούλι μεταξωτό μοσχοβόλησαν στην πέτρινη κάμαρη χοντροί κόκκοι από τα δάκρυα του σκίνου. Έβγαλε έναν, τον έχωσε στο στόμα του, ύστερα πλησίασε τα χείλη της και με τη γλώσσα ακούμπησε το πολύτιμο πετράδι στη δική της. Το φιλί που λαχταρούσε δεν ήρθε, εκείνη έκλεισε τα μάτια σφιχτά, για λίγα λεπτά έκαναν και οι δυο εκείνο το ταξίδι.

«Μη με ξεπαστρεύεις άλλο, μαστιχένια μου... Μίλα μου, πε μου... κάνω λάθος, πε μου, δεν ήταν κάλπικο το χάδι σου... μίλα μου, να πάμε πίσω στο κονάκι μας, η κάμαρή σου γεμάτη λουλούδια, κάθε μέρα μονάχος γεμίζω τ' ανθογυάλι σου...»

Η γυναίκα σα να μην άκουγε, είχε πια ξεχάσει πώς ήταν κάποτε, δεν καταλάβαινε για ποια κάμαρη της μιλούσε, εκείνο που ήξερε καλά ήταν το χρέος να κρατήσει το στόμα της κλειστό. Ο άντρας δεν είχε άλλα λόγια να της πει, άλλες εικόνες να μαζέψει, έχανε για μια ακόμα φορά το παιχνίδι, ένας τεράστιος λεκές τού βρόμιζε ψυχή και υπόληψη, άρπαξε το μπράτσο της, τα κόκαλα έτοιμα να πεταχτούν, την τράνταξε.

«Μίλα, που να σε πάρει ο διάολος! Μίλα να τελειώσει το μαρτύριο, θαμμένο ζωντανό με κρατάς...»

Εκείνη άφησε τον μυρωδάτο κόκκο να γλιστρήσει στο σαγόνι μαζί με το σάλιο της, καλύτερα να το έφτυνε στα μούτρα του. Το μένος του άντρα φούντωσε, την ξεκόλλησε από τον τοίχο, την πέταξε στο χοντροδουλεμένο χαλί και, σκίζοντας τα λερωμένα της φουστάνια, βουτήχτηκε στον σκουριασμένο επιάλλη για να ζήσει αυτό που κάποτε ήταν μαζί της πυρά και μέλι.

Έξω από την κλειστή πόρτα, η δούλα η Ερμιόνη περίμενε

υπομονετικά. Άμουλλες με ζεστό νερό, μαλακές πετσέτες, ρούχα καθαρά, ένα φουστάνι αλατζαδένιο, σαπούνι που δεν είχε ξαναδει ούτε είχε ξαναμυρίσει τέτοια ευωδιά, όλα φερμένα από τον αφέντη· από τα μουγκρητά του κατάλαβε πως το μαρτύριο της κυράς τελείωσε, κάθε φορά τα ίδια.

Ο μύλος είχε στο πάνω μέρος χωριστεί σε δύο δωμάτια. Το ένα κόλαση, το άλλο παράδεισος. Η Ερμιόνη τακτοποίησε το όμορφο ρούχο στη μοναδική πολυθρόνα, γέμισε αχνιστό νερό την αλαβάστρινη γούρνα με τα λιονταρίσα ποδάρια, βεβαιώθηκε πως είχε στολίσει τα λουλούδια, ήξερε τι την περίμενε αν λάθευε σε κάτι. Βγήκε αθόρυβα και πήγε ν' αρμέξει την αγελάδα, κάτι έπρεπε να κάνει να ξεχάσει ετούτο το παράλογο που δε χωρούσε στο κεφάλι της.

Ο άντρας σήκωσε τη γυναίκα του, που έδειχνε να μην έχει επαφή, κλότσησε την πόρτα και πέρασε στο άλλο δωμάτιο. Έχωσε προσεχτικά το γυμνό κορμί στο ζεστό νερό, έριξε και λίγες σταγόνες μαστιχόνερο να μοσχοβολήσει, η Λουκία άνοιξε τα μάτια και τον άφησε να ολοκληρώσει το τελετουργικό μιας κάθαρσης που αφορούσε μόνο το σώμα της. Ο Αυγουστής την έτριψε με το μοσχοσάπουνο φερμένο από τη Μαρσίλια, της χτένισε τα μαλλιά κι έτσι καθαρή την ακούμπησε στο μαλακό στρώμα. Τυλίχτηκε μαζί της με το πάπλωμα και βυθίστηκε σε έναν ύπνο λυτρωτικό.

Είχε νυχτώσει όταν ξύπνησε. Για λίγο νόμιζε πως ήταν όλα όπως πριν να μπει ο σκούληκας στη φαμίλια του. Συνήρθε γρήγορα. Η Λουκία κοιμόταν. Άφησε ένα φιλί στον λαϊμό της, ντύθηκε ανόρεχτα κι έφυγε.

Η γεροδεμένη γριά που τον υπηρετούσε στεκόταν με το κεφάλι της γειρτό σε στάση υποταγής. Δεν αντάλλαξε καμιά κουβέντα με τον αφέντη. Μια φορά τα είπανε. Μόλις τα ποδοβολητά του αλόγου έπαψαν ν' ακούγονται, μπήκε στο δωμάτιο, η πόρτα ήδη ανοιχτή, όφειλε να παρακολουθεί, η καπετάνισσα έψαχνε ευκαιρία να πετάξει τη ζωή από πάνω της.

Την περίμενε μέχρι να ξυπνήσει, ύστερα της πέρασε τις αλυσίδες στα χέρια και στα πόδια και τη βοήθησε να σηκωθεί.

«Έλα, κυρά μου. Έλα γιατί μπορεί να ξαναγυρίσει ο τρισκατάρατος και ξέρεις τι μας περιμένει...»

«Πέταξέ με από το παράθυρο, Ερμιόνη... βάλε να με λιώσεις στις μυλόπετρες, φέρε μου ένα μαχαίρι, σε παρακαλώ...»

«Θα ξάπλωνα μαζί σου στο κατωλίθι, αρχόντισσα, μα θα σκοτώσει τα παιδιά μου αν πάθεις κακό...» της είπε καθώς την ακούμπησε στο χαλί και έδεσε τις αλυσίδες στον σιδερένιο κρίκο του τοίχου.

Έξω από την κάμαρη, ο Αυγουστής ο Λαμπρινός, σαν τον κλέφτη παραμόνευε να βουτήξει το ακριβό λάφυρο της φωνής της. Να την ακούσει ό,τι κι αν λέει. Να κρατήσει αυτόν τον ήχο τον βραχνό, να τον ανακατεύει με τις λέξεις που του έλεγε όταν τον αναγελούσε* πως ζούσε μονάχα για κείνον. Ύστερα, το ίδιο αθόρυβα όπως επέστρεψε, έφυγε, καβάλησε τον μαύρο του και χύθηκε στην κατηφορική πλαγιά. Έφτασε εκεί που ο νεογέννητος καταρράκτης σχημάτιζε μικρή λίμνη. Στάθηκε στην άκρη του βράχου, έβγαλε κραυγή που τρόμαξε τα πουλιά, τα φίδια, τα τσακάλια και, χωρίς να βγάλει τα ρούχα του, βούτηξε στο παγωμένο νερό με την ελπίδα πως αυτή τη φορά θα γκρεμοτσακιστεί.

---

* Κοροΐδευε.

Αυγουστής και Λουκία

1773, τριάντα ένα χρόνια πριν

Το άλογο κάλπασε με φούρια ίσαμε τη μέση της πλατείας, οι μαζεμένοι ακροβολίστηκαν τρομαγμένοι. Ο Αυγουστής, ο γιος του καρaboκύρη Στεφανή Λαμπρινού, στάθηκε λίγο μακρύτερα από τον μεγάλο πλάτανο. Έσφιξε τα γόνατα στα πλευρά του αλόγου του, το ζωντανό υπάκουσε τριποδίζοντας αργά. Τράβηξε από το σελάχι το όπλο του, ένα περσικό τρομπόνι που αγαπούσαν οι ναυτικοί. Κοντόκαννο, με φαρδιά κάννη γεμάτη πυριτόλιθο και μπόλικά σκάγια μολυβένια, με μια βολή σκορπούσε τον θάνατο ακόμα κι αν οι βολές δεν είχαν ακρίβεια. Δυο από τους άντρες του αρχοντόπουλου έκαναν να τρέξουν να τον βοηθήσουν να ξεπεζέψει, ο ένας μάλιστα γονάτισε ακουμπώντας το κούτελο στο χώμα να πατήσει στην πλάτη του, ο καβαλάρης τον χτύπησε με το καμτσίκι, τον έδιωξε οργισμένος.

Εκείνη τη στιγμή ακούστηκαν οι φωνές και τα γιουχαΐσματα, το μουλάρι φάνηκε στη στροφή να περνά μπροστά από τον φούρνο. Το πλήθος παραμέρισε, κάποιοι ζύγισαν για μια ακόμα φορά το λιθάρι που κρατούσαν στα χέρια τους. Ο Αυγουστής ο Λαμπρινός έδιωξε τη σκιά που χώθηκε στα μάτια του, ρούπι δεν κουνήθηκε από τη σέλα του.

Το μουλάρι πλησίαζε αργά, παραξενεμένο που τόσος κόσμος το κοιτούσε, ίσως επειδή πρώτη φορά κουβαλούσε τόση

ώρα βάρους αχαμινό. Πάνω του, γυρισμένο ανάποδα, να κοιτάζει τα μουλαρίσα καπούλια, ένα παλικαρόπουλο όχι μεγαλύτερο από δώδεκα χρονώ. Ντυμένο με φουστάνι γυναικείο, κόκκινο παρδαλό, το κρανίο γεμάτο πληγές, το κουρέψανε με ματσέτα σκουριασμένη, του βάλανε κοκκινάδι στο στόμα και το διαπόμεψαν γυρίζοντάς το από το πρωί στα γύρω χωριά. Το παιδί δεν έδειχνε να καταλαβαίνει, δυο μέρες νηστικό, χωρίς νερό, ο ήλιος να το χτυπά κατακούτελα μαζί με τις καβαλίνες και τις πέτρες που του ρίχνανε όλοι.

Σα φτάσανε κάτω από τον πλάτανο, ένας κοντόχοντρος μουστακαλής το τράβηξε από τη ράχη του μουλαριού, πήγε να το στήσει στα ποδάρια του, μα το αγόρι έπεσε καταγής χωρίς τις αισθήσεις του. Ο κοντόχοντρος πέρασε σκονιά κάτω από τις μασχάλες, έδεσε τη μιαν άκρη, πέταξε την άλλη στο πιο γερό κλαδί του πλάτανου, την τράβηξε, το σχεδόν άψυχο κορμάκι αιωρήθηκε, το αγόρι άνοιξε έκπληκτο τα μάτια. Την ίδια στιγμή, μια μαυροντυμένη γυναίκα, με πέντ' έξι κουτσούβελα ξοπίσω της, ξέφυγε από τους τζανταρμάδες, που δεν άφηναν τον κόσμο να πλησιάζει, μόνο πέτρες και ξεραμένα περιπτώματα να πετούν, ξέφυγε η γυναίκα και πρόλαβε να σωριαστεί στα πόδια του αλόγου.

«Αφέντη, σε παρακαλώ, λυπήσου το, δε φταίει ετούτο, δεν ήξερε, ο άρχοντας...»

Το μούτρο του Λαμπρινού σκλήρυνε, οι άντρες του απομάκρυναν με βία τη μάνα, ραπίζοντας με μαστίγιο τα μικρά, που εξαφανίστηκαν τρομοκρατημένα.

«Σε τούτο το νησί δεν υπάρχει χώρος για πουσερέλια. Το αγόρι αυτό είναι ατιμασμένο, ένας μπνές. Θα τιμωρηθεί για να μάθει πως είναι μεγάλο αδίκημα, ντροπή και αμαρτία να κάνει τέτοιες βρομιές!»

Σήκωσε το χέρι να δώσει όρντινο για τον λιθοβολισμό, οι σκληριές της μάνας σκεπάστηκαν από το μένος του πλήθους, μα δεν πρόλαβε ο Αυγουστής ο Λαμπρινός να ολοκληρώσει

την κίνηση, ένας σίφουνας εισέβαλε σαν το αναπάντεχο μπουρίνι, σαν κανονιά, στον χώρο του μαρτυρίου. Ήταν που έπεφτε στα μάτια του ο ήλιος, το αρχοντόπουλο δεν ήθελε να φέρει το χέρι για να δει καλύτερα, να μη δείξει πως ενοχλήθηκε· μια καφετιά φοράδα σταμάτησε ούτ' ένα μέτρο μακριά του, η μυρωδιά της μαστίχας, ανάκατη με σκόνη και ιδρώτα θηλυκό, τον αναστάτωσε. Τράβηξε τα χάμουρα, το ζωντανό υπάκουσε, πισωπάτησε, ποιος διάβολος ήρθε γυρεύοντας να βάλει θηλιά στον λαιμό του; Έκανε να σύρει το γιαταγάνι του, μα δεν το έβγαλε από το θηκάρι, γιατί, πάνω που τα μάτια του ξεκαθάρισαν από τη σκόνη και την απάδα του ήλιου, το περιήφανο ζωντανό του εισβολέα χλιμίντρισε, ένα φίδι γλίστρησε ανάμεσα στα ποδάρια του και χάθηκε, το πλήθος ούρλιαζε φοβισμένο, το άλογο σήκωσε τα πόδια ψηλά, η χρυσαφένια χαιτή αναδεύτηκε και το μαντίλι που έδενε τα μαλλιά του αναβάτη λύθηκε, ο Αυγουστής ξαναστραβώθηκε.

Ένα κορίτσι γύρω στα δεκάξι, λυγερό κορμί, μεστωμένα στήθια, τον κοιτούσε με τόση περιφρόνηση που του λόγου του, αλλιώς μαθημένος, κατάλαβε πως το λαρύγγι του ξεραινόταν. Εκείνη έσκυψε να χαϊδέψει τον σβέρκο του αλόγου της, κόκκινες μπούκλες αναδεύτηκαν χυμένες σε μάγουλα και πλάτη, η βραχνή φωνή της έδωσε στο ζωντανό υπόσχεση που δεν ακούστηκε καθαρά, μα το κορμί του Αυγουστή σα να σφίχτηκε άθελα, η σέλα δύσκολα σήκωνε τον ανδρισμό του. Έκανε νόημα στους άντρες του, που απειλούσαν με τα κουμπούρια τους, να απομακρυνθούν, ανέκτησε το αφεντιλίκι του και πλησίασε το κορίτσι όπως η γάτα που πρώτα θέλει να παίξει με τον ποντικό.

«Ποια είσαι του λόγου σου; Άμε να παίξεις με τις κούτσες* σου, θα σε γυρεύει η μάνα σου».

Ο κόσμος γέλασε. Το είχαν ανάγκη. Τους μαζέψανε όλους,

---

* Κούκλες.

ακόμα κι από τα βουνίσια χωριά, ο τελάλης δυο μέρες ξελαρυσγγιαζότανε. Έπρεπε με τα ίδια τους τα μάτια να δουν και να μάθουν τι παθαίνει όποιος είναι αρσενοκοίτης, ακόμα κι αν είναι ένα αγόρι αμούστακο, γιος υπηρέτη.

«Ο καθείς παίζει με ό,τι μπορεί, άρχοντα Λαμπρινέ, κι εσύ παίζεις τον νταή με τούτο το αγόρι που δεν εφταιξε σε τίποτα...»

«Κι εσένα τι σε μέλλει; Πώς γίνεται να έχεις γνώμη;»

Ο Αυγουστής είχε ξαναβρεί την απάδα, η νιότη του τον έκανε θρασύ, ετούτο το θηλυκό πάει γυρεύοντας, θα μπορούσε χίλια πράματα να κάνει μαζί της μα όχι με τόσα μάτια να τους καρφώνουν. Έφερε τον μαύρο του δίπλα της, έσκυψε στο αντί της να την τρομάξει, εκείνη δεν κουνήθηκε, η μύτη του σχεδόν χώθηκε στο κόκκινο των μαλλιών της, ο άντρας σακατεύτηκε.

«Εσένα τι σε μέλλει;» μούγκρισε.

«Να βρεις τον πραγματικό φταίχτη αν θες να δείξεις το αφεντιλίκι σου, να καθίσεις πάνω στο μουλάρι τον αϊκάρη* που βάτευε αγόρια. Εκτός κι αν κόρακας δεν κοτάει να βγάλει το μάτι άλλου κόρακα...» Έβγαλε ένα πουγκί και το πέταξε καταπάνω στο πλήθος, που είχε καταπιεί τη γλώσσα του, λίρες σκόρπισαν στο χώμα, «η γιορτή σχόλασε, αυτά για τον κόπο σας», κάποιιοι τρέξαν ν' αρπάξουν, ο Αυγουστής δεν τους εμπόδισε. Το ξάφνιασμα για την ξωτικιά που του ξέσκιζε τις αισθήσεις, το θράσος και η αφοβιά της θαρρείς και τον αφόπλισαν. Το γιαταγάκι του έλιωσε, τα κουμπούρια του άδειασαν βόλια και πυρόλιθο καταπάνω του.

«Πάρτε την από δω», διέταξε, «ρίξτε τη στο μουντρούμι... να σε δω τρεις νύχτες με τους ποντικούς πώς θα πηγαίνει η γλώσσα σου...» της ψιθύρισε. Το κορίτσι σπιρούνισε τα πλευρά της φοράδας, ο μαύρος του Λαμπρινού πισωπάτησε

* Ξεδιάντροπο.

ξαφνιασμένος, εκείνος παραλίγο να χάσει την ισορροπία του, εκείνη πήδηξε στο χώμα.

«Εμένα μη με απειλείς, γιε του Λαμπρινού. Κι αν είσαι άντρας, να κάνεις το χρέος σου σε άλλον ισότιμο, όχι στον γιο ενός φουκαρά που δεν έχει βουλή...»

Τράβηξε δυο ασημένιες πιστόλες που είχε ζωσμένες στη μεταξωτή ζώνη της φούστας της, έριξε ένα βόλι στο σκοινί που κρεμόταν δεμένο πισθάγκωνα το αγόρι και σημάδευε με το άλλο το στήθος του. «Αν δεν το λευτερώσεις για να βάλεις στη θέση του τον πρωτοδιάβοντρο τον αρσενοκοίτη, θα το σκοτώσω να μην υποφέρει και κρέμασε εμένα εκεί αν σου βαστάει!»

Δεν είχε άλλη επιλογή ο Αυγουστής. Ετούτη εδώ όχι μόνο του ξέφτιζε το αντριλίκι, μα τον ρεζίλευε.

«Αν δεν ήσουν θηλυκό που δεν ξέρω και πούθε κρατά η σκούφια σου, αυτό θα έκανα για την αποκοτιά σου. Θα σε κρέμαγα μαζί με τούτο το πουσλάρι...»

«Και γιατί δεν το κάνεις;»

«Γιατί πρέπει να σε γδύσω πρώτα!» Γέλασε δυνατά, μαζί του κι όλοι, τζανταραμάδες, μπιστικοί, άντρες και γυναικόπαιδα. «Πάρτε την από δω! Θα τη φωνάξουμε να κάνουμε χάζι μian άλλη φορά!» Έβγαλε την καπνοσακούλα του κι έστριψε τσιγάρο, ο κόσμος χασκογελούσε, ετούτο εδώ το θέαμα καλύτερο από τον λιθοβολισμό του βατεμένου αγοριού.

«Κρέμασέ με, το λοιπόν, γιε του άρχοντα, και μη σκας, γδύνομαι μονάχη!» Πέταξε την μπέρτα καταπάνω του, αποκαλύπτοντας τα λευκά της μπράτσα, και σήκωσε ξεδιάντροπα τα φουστάνια της, «Μόνο άντρας μπορεί ν' αγγίξει τα φουστάνια μου, όχι εσύ», ψέλλισε σιγανά κουνώντας τα χείλη, ο Αυγουστής κατάπνε τον καπνό, πώς δεν πνίγηκε...

Ούτε που θυμάται τι έγινε μετά ο γιος του άρχοντα Στεφανή Λαμπρινού. Παλικάρι στα εικοστέσσερα αυτός, οχτώ χρόνια του έκλεβε το κορίτσι. Η Λουκία μπήκε στη ζωή του όπως

η λύκαινα στο κοπάδι και τον κατασπάρραξε, κι ύστερα άλειβε τις πληγές του με τον ιδρω του κορμιού της. Τον νανούριζε στην αγκαλιά της κάθε νύχτα σα λεχούδι για να τον ξυπνήσει με τα τολμηρά της χάδια, να τον ξεσηκώσει από τον ύπνο τον βαρύ κι αυτός να ξεγελιέται πως βρίσκεται σε κείνα τα σπίατα πονηρά που τον πήγαινε ο πατέρας του σαν εξεκίνησαν τα πετεινοχωρίσματα*, κάθε φορά που πιάνανε λιμάνι.

Εκείνη τη μέρα το βατεμένο αγόρι το μάζεψε η μάνα του και το 'κρυψε στο φτωχικό της. Δυο μήνες μετά, η ίδια σκηνή ξετυλιγόταν κάτω από τον ίσκιο του πλάτανου, μόνο που αυτή τη φορά ανάποδα στη ράχη του μουλαριού καθόταν ο έμπορος, τσίτσιδος, με κοκκινάδι στο στόμα. Τον ξετρύπωσε ο ίδιος ο Αυγουστής, έβαλε λυτούς και δεμένους, γιατί, σαν έμαθε ο αρρενοφθόρος τι έγινε στην πλατεία, πως το αγόρι λευτερώθηκε χάρη σε μια αλογοφάισσα** κοκκινομάλλα, μάζεψε βιαστικά ό,τι μπορούσε κι έφυγε στη Λέσβο. Περίμενε να του στείλουν λίρες και άλλα πολύτιμα κι ετοιμαζόταν να μπαρκάρει για Οντέσσα.

Πρώτα τον κρεμάσανε στο μεγάλο κλαδί. Δεν τον λιθοβόλησαν, στην περίπτωσή του προτίμησαν την ποινή την οποία επέβαλλαν από παλιά στους αρσενοκοίτες, δηλαδή την καυλοτομή, που πα να πει του κόψανε με μάχαιρα το πέος και το πέταξαν χάμω. Αυτό το έκαναν για να μην υποτροπιάσει ο έκφυλος και κολλήσει με την αρρώστια του και άλλους. Αν επιβίωνε, τον έδιωχναν για πάντα. Ετούτος εδώ ψόφησε γρήγορα, η μάχαιρα δεν ήταν καλά ακονισμένη.

Το αρχοντικό των Λαμπρινών γέμισε ζωή και φασαρία. Η νύφη έφερε, μαζί με τα προουτσά, τις κεντητές σένιες***, τα με-

---

* Εφηβεία.

** Άσεμνη γυναίκα που βρίζει.

*** Μαξιλαροθήκες.

σοφόρια, και τα χούγια της, τις δικές της δούλες και τα φίδια της. Ετούτο κανείς δεν μπορούσε να το εξηγήσει, κουράστηκαν οι μπαξεβάνηδες να σκοτώνουν φιδάκια που φύτρωναν σαν αζήγρια* στον κήπο. Η Λουκία, φουριόζα και φωνακλού, κατέβαινε στην κουζίνα και δοκίμαζε από τους τεντζερέδες, κι όταν δεν την έβλεπαν οι μαγείρισσες, έριχνε δικά της μυρωδικά και μπαχάρια. Παντού η παρουσία και το άρωμά της.

«Ετούτο το μαστίχι είναι μεγάλος προδότης», του έλεγε καθώς του δάγκωνε τον λοβό του αυτιού. «Δε μ' αφήνει να σου κρυφτώ».

Με τούτο το μοσχομυρωδάτο δάκρυ λουζότανε, έπλενε τα ρούχα της και έχωνε κόκκους μέσα στα ερμάρια. Ο πιο ευτυχημένος άνθρωπος του ντουινιά ο Αυγουστής. Αυτός που ανέπνεε μόνο σκαμπανεβάζοντας στα ιστιοφόρα, που η θάλασσα μπόλιαζε κάθε υγρό στις φλέβες του, τώρα δεν ήθελε να κάνει άλλο μπάροκο για να μη στερείται τη μαστιχένια του.

Δυο μήνες μετά τον γάμο, αδύνατο να το καθυστερήσει άλλο, έπρεπε να μαρκάρει. Ο πατέρας του δεν ήταν καλά, μια παράξενη αρρώστια του συρρίκνωνε το κορμί, τον κοκάλωνε, οι γιατροί είχαν σηκώσει τα χέρια ψηλά. Ο γέροντας μαζί με τη μεγάλη του κόρη, τη Μαρούκα, νιόνυμφη χήρα κι άκληρη, έμεναν πια στο καπετανόσπιτο κοντά στον ταρσανά, να επιβλέπει δήθεν το χτίσιμο των καραβιών, να μην πεθάνει από πίκρα. Το μεγαλύτερο ιστιοφόρο τους, η Αγια-Μαρκέλλα, ένα μπρίκι 282 τόνων, ήταν έτοιμο να σαλπάρει. Δέκα μέρες φορτώνανε εσπεριδοειδή, μαστίχι, κρασί και ολομέταξα υφάσματα. Ο Αυγουστής να πέσει να πεθάνει. Ξάγρυπνος έμενε όλον αυτόν τον καιρό να τη βλέπει να αναδεύεται δίπλα του, το πρόσωπό της χωμένο στην αμασχάλη του.

Το πρωί που θα σαλπάριζε, όταν κατάφερε ν' απαγκιστρωθεί από τον επιάλλη, σηκώθηκε μπουρνιασμένος, η θέση δίπλα

---

* Αγριόχορτα.

του κενή. Του είχε ετοιμάσει ένα μπαούλο με ρούχα καλοσιδερωμένα, είχε στριμώξει ανάμεσα κλωνάρια πεύκου –στον άντρα δεν ταιριάζει το άρωμα μαστίχας, μόνο στο πιοτί και στη γυναίκα–, και τώρα, μαζί με τις κυράδες της κουζίνας, ετοιμάζαν σινιά με πίτες να δώσουν στους ναύτες να έχουν να μασουλάνε ίσαμε οι μάγειροι να πυρώσουν τα καζάνια.

Αποχαιρετίστηκαν στο σπίτι, δεν αντέχω στο λιμάνι, θα με κοιτάζουν όλοι, έβαλε το χέρι στον καβάλο του, μπορείς να πηγαίνεις στα κορίτσα των λιμανιών, έχεις το λεύτερο, του δάγκασε το στόμα και κλειδώθηκε στην κάμαρή της.

Είχε σηκωθεί ψηλά ο ήλιος όταν το μπρίκι έλυσε κάβους και σήκωσε την άγκυρα. Ίσαμε να πάψει να βλέπει το νησί, ο Αυγουστής έτρεχε πάνω κάτω, πρύμνα-πλώρα, διαολόστειλε από τον μούτσο μέχρι και τον δεύτερο, έλεγξε το αμπάρι, τα εμπορεύματα, βρήκε κάτι σκουριασμένες πρόκες και απείλησε να τις χώσει στον κώλο των αντρών που δε φρόντισαν, το πλήρωμα μούγγα, να δεις που καταλάβανε πως του λείπει η κυρά του. Περασμένα μεσάνυχτα χώθηκε στην καμπίνα του έχοντας κατεβάσει μισή μπουκάλα ρακή, η μυρουδιά της μαστίχας τού μάζησε τα ρουθούνια. Τη βρήκε να κοιμάται στην κουκέτα του, μισόγυμνη, λαχταριστή, με την κόκκινη φωτιά των μαλλιών της να πυρπολεί το πάτωμα, δεν άντεχα να σε περιμένω, νύσταξα, κι έτσι μισοκοιμισμένη, του έκανε χώρο να πλαγιάσει δίπλα της.

Πρώτη φορά ο Αυγουστής ο Λαμπρινός κοιμήθηκε τόσο ήρεμα στην αγκαλιά των γυναικών που λάτρευε όσο τίποτα. Η μια τονε νανούριζε λικνίζοντας το σκαρί, η άλλη καίγοντάς τον με την ανάσα της.

Από το άλλο πρωί, η Λουκία, ντυμένη όπως οι άντρες του πληρώματος, με βράκα στενή και υφαντό ποκάμισο, με όλα ανακατεύτηκε. Δεν μάρκαρα για να σε περιμένω με ανοιχτά τα σκέλια κάθε βράδυ. Στον χρόνο εκείνο που κράτησε το ταξίδι, η αρχοντοπούλα έτριψε τα σανίδια της κουβέρας,

γυάλισε τα πόμολα κάθε καμπίνας, μουντζουρώθηκε στην κουζίνα μαζί με τον μάγειρα, έμαθε να φέρνει βόλτα το πηδάλιο, ήθελε να κρατά το σκανταγιόσκοινο να ελέγχει το σκαντάγιο*, κι ας μη χρειαζόταν, αφού ταξίδευαν σε απύθμενες θάλασσες. Τα βράδια ξάπλωναν μαζί στην πρύμνη και της μάθαινε να διαβάξει τ' άστρα, να μετρά τις γωνιές τους με τον εξάντα, λίγο πριν να πάρουν τη ρότα της επιστροφής, έπιασε παιδί.

Χίλιες φορές μετανιώνει ο Αυγουστής ο Λαμπρινός που την άφησε στη στεριά να μεγαλώνει τους γιους του. Εκείνη πίστευε πως καλύτερο σπίτι από το καράβι δεν υπάρχει, η θάλασσα σπουδαία δασκάλα, διδάσκει πως κανέναν δεν μπορείς να εμπιστεύεσαι, η μπουνάτσα από τα όρη των κυμάτων που σε φουντάρουν μια σπιθαμή απέχει. Τι καλύτερο από το να ταξιδεύουν τα παιδιά, να μαθαίνουν τη γλώσσα από αυτούς που τη μιλούν, να βλέπουν εικόνες που τα βιβλία δεν αντέχουν στις σελίδες τους, να λογαριάζουν ζυγιάζοντας και μετρώντας σωστά, αλλιώς κινδυνεύουν όλα να τα χάσουν.

Πρώτα ήρθε στον κόσμο ο Ρήγας, σαλπάρανε για Μαρσίλια όταν τηνε πιάσανε οι πόνοι, εύκολη γέννα ευτυχώς, γιατί μόνο μια γυναίκα ακόμα ήταν μαζί τους, η μάνα του μάγειρα, που είχε χάσει η δόλια τρεις γιους και τον κύρη της σε ναυάγια και ορκίστηκε ετούτον τον στερνό να μην τον αφήσει μονάχο και της τον πάρει αυτή η θαλασσοπνίχτρα. Ζεστάνανε θαλασσινό νερό να πλύνουν λουχούσα και βρέφος, που θήλαζε γάλα αλμυρό, αφού μ' αυτό λουζόταν κάθε μέρα η μάνα του. Στην κουβέρτα μπουσουλήσε το αγόρι, με τα καννάβινα σκοινιά έπαιζε, λερωνόταν από τα κερωμένα, του άρεσε να σκαρφαλώνει στο μεγάλο άλμπουρο, μια μέρα το βρήκανε καθισμένο πάνω στην κόφα, ν' αγναντεύει τα γαλάζια λιβάδια. Δεν είχε περπατήσει ακόμα.

---

* Όργανο βυθομέτρησης.

Η Λουκία ξανάπιασε γρήγορα παιδί, και θα το γένναγε και τούτο πάνω στο μπρίκι τους, αλλά έγινε εκείνο το καταραμένο το περιστατικό και μέρες μετά τρώμαζε και πεταγόταν στον ύπνο της κάθιδρη. Σε τούτη την γαστρία φορτώθηκε ζαλάδες και λιγούρες. Είχε μπουνάτσα εκείνη τη μέρα, φυσούσε ήρεμα ο μαϊστρος, η Αγια-Μαρκέλλα έβγαινε από την μπούκα της Τζιμπεράλτας*, η Λουκία κοιμόταν κουρασμένη στην κουκέτα, τηνε ξύπνησαν τα ουρλιαχτά. Σηκώθηκε με δυσκολία, μήτε τα μεσοφόρια της δεν είχε κουράγιο να μαζέψει, έξω από την καμπίνα ένας ναύτης τής εμπόδιζε την έξοδο. Πρόσεχε το παιδί, τον διέταξε, κι αυτός κατάπτε τη γλώσσα του. Αυτό που είδε την μπόλιασε φαρμάκι, πολλές φορές σκεφτόταν πως ίσως και να ήταν η αιτία της συμφοράς της, ο σκούληκας που σκορόφαγε τη φαμίλια της. Πάνω στην κουβέρτα είδε τον αρμαδούρο**, ένα από τα πιο αγαπημένα τους παλικάρια, θεριό στη δουλειά του, ακούραστος, μεταλάβαινε στο όνομα των Λαμπρινών. Ήταν καμπουριασμένος μπρούμυτα σε μια κουλούρα σκοιινιά, τα χέρια του δεμένα, τα βρακιά του κατεβασμένα, ο Αυγουστής του έχωνε εκείνο το μεγάλο ξύλο που χτυπούσε ο μάγειρας το γάλα. Όταν η κουβέρτα γέμισε αίμα και σκατό, πέταξαν τον ναύτη σε μια βάρκα, του βάλανε ένα φλασκί νερό και απειλήθηκε πως, αν καταφέρει να βγει σε στεριά ζωντανός, να μην τολμήσει να πατήσει το ποδάρι του στο νησί. Στους δικούς του θα πουν πως τον φάγανε κάτι ταγκαλάκια*** σ' έναν καβγά. Η Λουκία προστάτηψε με τα δυο της χέρια την κοιλιά που μόλις είχε πάρει να φουσκώνει και για πρώτη φορά το μωρό μέσα της κλότσησε.

Πέντε μήνες αργότερα, έφερε στον κόσμο τον δεύτερο γιο,

---

* Γιβραλτάρ.

** Τον υπεύθυνο για την αρματωσιά του πλοίου.

*** Αμόρφωτοι, χυδαίοι, κακοί άνθρωποι.

μα στη στεριά ετούτη τη φορά. Του δώσανε το όνομα του παππού, όπως είναι το πρόπον, μα πότε η Λουκία έκανε αυτό που όλοι περιμέναν; Μια κόρη που λαχταρούσανε δεν πιάστηκε, θα κάνω νύφες κι εγγονές, του έλεγε, το ίδιο είναι. Όμως δεν περιορίστηκε στο αρχοντικό. Σαν πέθανε ο γερο-Λαμπρινός, εκείνη μαζί με την κοκόνα Μαρούκα επέβλεπαν τον ταρσανά, αφήνοντας το τιμόνι σε άξιους καρaboτεχνίτες ίσαμε να μεγαλώσουν τα αγόρια τους.

Ο Λαμπρινός σε κάθε ταξίδι τής έφερε δώρα, φιλντισένιες χτένες, μαροκινά υφάσματα, νταντέλες και κοσμήματα. Είχανε μεγαλώσει αρκετά τα παιδιά, έρχονταν δάσκαλοι στο σπίτι, από ψιλή κρησάρα περασμένοι όλοι τους, κι όταν επέστρεψε από το ταξίδι στη Βομβάη, του έδειξε την κάμαρή της. Παραμυθένιος οντάς, δεν μπορώ να κοιμάμαι στο κρεβάτι μας όταν λείπεις χωρίς εσένα δίπλα μου, έβαλα στρώμα μονό...

Πόσο μετάνιωνε ο Αυγουστής ο Λαμπρινός που δεν κλείδωσε, δεν έχτισε αυτή την πόρτα, γιατί εκεί έκρυβε τα μυστικά της, η σκρόφα... εκεί κρυβόταν με τον εραστή της, βρήκε σημάδια αδιάψευστα... Πόσο κράτησε η ευτυχία του; Τον πιο ευτυχισμένο του ντουνιά λογάριαζε τον εαυτό του, τέτοιος έρωτας, σαν το κρασί που μεστώνει. Και τον πρόδωσε, η σσύλα*...

---

* Σκύλα. Τρόπος γραφής που εντιπίστηκε σε επιστολές και άλλα κείμενα εκείνης της περιόδου.

Την ώρα που οι φλόγες έτρεχαν να την κάψουν, έσκιζε η αρχοντοπούλα το φουστάνι της το μεταξωτό, έκρυσπε μέσα το κόσμημα το μονάκριβο και τύλιξε το μωρό της, όταν η δούλα της ούρλιαζε την κόρη σου, κυρά, για τον γιο μου...

Και χάρισε, που λες, ετούτο το χρυσό φλουρί όνομα στο κορίτσι που μεγάλωσε στον μανηλομαχαλά, στη γειτονιά του πηληρωμένου σεβντά. Δεμένο στη μέση της, κρατούσε καλά το μυστικό και δεν το μαρτυρούσε.

Μα η Μαστοιχειώ, η αγελούδα που ζούσε μασώντας το δάκρυ του σκίνου, είπε να σακατέψει γυναίκες και άντρες που καρφώθηκαν στο χρυσάφι του για να γίνουν θύτες και θύματα.

Εδώ, στο μυροβόλο νησί της Χίου, στα καμπούσικα αρχοντικά, στους ταρσανάδες και τα καρνάγια, στους κήπους με τις μανταρινιές και τα κιτρολέμονα, η ζωή παίζει τα δικά της παιχνίδια, τα ίδια και τα ίδια από τους αρχέγονους καιρούς, μόνο που το στοιχείο της μαστίχας χαράζει με το κεντητήρι τα όνειρα, κι αν φυλακιστείς στο κουκούλι του μεταξοσκώληκα, δεν έχεις ελπίδα. Εδώ ζουν, ερωτεύονται, μισούν, υποφέρουν και καταστρώνουν σκέδια εκδίκησης ή φυγής οι ήρωες αυτού του βιβλίου.

*Κι έρωτας ρήγας και βασιλές αλώνει τις αισθήσεις,
ξεγελά με τα χάρδια του, πειρατής πάνω στο καράβι του
κουρσεύει και αιχμαλωτίζει γιατί έτσι κάνει πάντα.*

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
p s y c h o g i o s . g r

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 31513